

ויקרא

מאמרים ושיחות ממגוון הגה"צ
רבי יצחק משה ארלנרגר שליט"א

אדם כי יקריב מכם קרבן לה' (ויקרא א' ב'). הנה הקרבנות ניתנו כדי לקרב את ישראל לאביהם שבשמים, "הכל חפצים ליראה את שמך", וכשקוראים את פרשת הקרבנות בזמנינו שאין בידינו קורבנות להקריב צריכים להתבונן איך הוא התקרבות לה'. מצינו כבר בראשית הבריאה שהקריב אדם הראשון קרבן לשם, כך גם קין והבל הביאו קרבנות, ונח אחרי המבול ע"י הקרבת הקרבנות "וירח ה' את ריח הניחוח ויאמר ה' אל לבו לא אוסיף לקלל עוד את האדמה בעבור האדם" (בראשית ח' כ"א), רואים את גודל כוח שיש לקרבנות שהצילו את העולם שלא יוסיף ה' לקלל עוד את האדמה. גם האבות הקדושים אברהם אבינו בעקדת יצחק העלה את האיל לעולה תחת בנו, וגם יצחק ויעקב כולם הקריבו קרבנות לה' ופעלו

תיקונים נשגבים שמשפיעים עלינו עד היום, הרי צריכים להבין מה הוא סוד הקרבנות שמקרב את האדם אל ה' ואשר כל קיום הבריאה תלוי בוה, וממנו נלמד את דרכי ההתקרבות אל ה' בימים שאין לנו קרבנות רק "ונשלמה פרים שפתינו".

והנה על דרך הפשט כתבו המפרשים עניין הקרבנות שאדם רואה את כל הפעולות שנעשים בבהמה, שחיטה זריקת הדם הקטרת האימורים וכי' ואומר אל נפשו כי את כל הדברים האלו היו צריכים לעשות בו, והוא מקריב את נפשו ומייחד דעתו בהיותו מוכן למסור נפשו להשי"ת שיעשו בו את כל אשר עושים בבהמה, והן אמנם כי זהו יסוד גדול על דרך המוסר, אולם ברור שיש כאן עומק יותר שעל ידי הקרבנות מתקפרים כל העניינים הקשים מעל ראשי בני ישראל ואינו עניין של מה בכך שיוכל להתיישב על הלב מרעיון של מוסר לבד, ומאיך איננו משטים בעצמנו לומר שאנו יודעים את סוד עבודת אדם הראשון נח והאבות הקדושים, רק זאת אנו יודעים את אשר גילו חכמינו ז"ל שעבודת הקרבנות הוא המקשר את העולם התחתון שבו אנו שרויים אל העולם העליון, ואיך שנפש האדם המקריב את הקרבן מתעלה עם עשן הקרבנות ומתקשר למעלה, ואז משפיע הבורא יתברך למטה את כל השפע והחסדים, אשר מטעם זה הקריבו בבית המקדש שני תמידים מידי יום בבוקר ובין הערביים, ובימי תוספת אורה הקריבו גם מוספים, וכל אלו היו כדי קיום העולם והמשכת חיות לנבראים.

עוד מצינו גודל הכח שיש לקרבנות, גבי שלמה המלך שנאמר (מלכים א' פ"ג ד"ה) "ויילך המלך גבענה לזבח שם וגו' אלף עולות יעלה שלמה על המזבח ההוא", ומיד בפסוק שאחריו אחרי שהעלה אלף עולות לה', גילה הכתוב כי "בגבעון נראה ה' אל שלמה בחלום הלילה ויאמר אלקים שאל מה אתן לך", וביארו בספרים הקדושים אשר בזכות הקרבת אלף עולות זכה שלמה המלך לנבואה, והיינו שיש נביא שהבורא כביכול באתערותא דלעילא חפץ להתגלות אליו, ויש נביא שפעל בהתערותא דלתתא ובפעולות שעושה לקרב עצמו אל הבורא עד שזוכה לנבואה, כמו שפעל שלמה המלך בהקרבת אלף עולות.

ובהעלותינו על לב את עסק הקרבנות בבית המקדש, באמת בלתי אפשרי לנו לצייר איך היה האדם לאחר ש"נרצה לו לכפר עליו" ויצא זך ונקי, בהיות שאריכות ימי הגלות שיבשו את דעתנו והשכיחו מלבנו את העבר איך שהיה, ואיננו יכולים לצייר בדעתנו את מושג הקרבנות מה שהיה פועל בנפש האדם, הן מצד קדושת הגוף שהיה מקדים הכנה דרבה קודם ביאתו לבית המקדש, וכמו שרואים מחומר האיסור לטמא לכנוס אל הקודש, והן בטהרת הנפש שהיה לישראל כאשר תמיד של שחר מכפר מידי יום על עברות שנעשו בלילה, ותמיד של בין הערביים מכפר על עברות היום, ועוד היו בגדי כהונה מכפרים, ומזבח מכפר, ונוסף על כל

זה אור ה' הקדושה העליונה ששרתה במקום הקדוש והיה חופף על האדם שנכנס לשם, אחרי היה נראה האדם אחרי זיכוך וכיבוס גופו ונשמתו...

ואחרי שידעו חז"ל הקדושים כל זאת, וראו בעיניהם הזכות את אריכות הגלות שבהם יהיו בני ישראל מנותקים מקרבת האלוקים הזאת שהיו מנת חלקם בבית המקדש, לכן תקנו אנשי כנסת הגדולה דרך ופתחו פתח איך להמשיך לישראל את העניינים שנעשו במקדש בהקרבת הקרבנות שיהיה להם גם בימי הגלות, וזאת על ידי נוסח התפילה שתקנו לנו להתפלל מידי יום ביומם, והוא כולל בתוכו את כל הכפרות והריצויים שנדרשים לישראל להתרצות לפני הבורא ואשר היו נפעלים על ידי הקרבנות, כמו שברור לכל אחד שסדר הקרבת הקרבנות במקדש לא היה בדמיון שעלה על דעת אדם כי אם בציווי מדוקדק בתורה שגילה הבורא למשה רבנו את דרך פעולת הקרבנות באיזה אופן יהיה ואיזה מין בהמה ואם זכר או נקבה וכו' כדי שיפעלו את אשר צריכים לפעול, כך הכניסו חכמינו ז"ל את כל הסודות האלו בנוסח התפילה שתיקנו לנו, ובכדי שיפעלו את פעולת הקרבנות, מוכרחים להתפלל בנוסח הזה דייקא כמו שתיקנו לנו.

וכששמים דבר זה על הלב, בושה תכסה פנינו כשמביטים ומתבוננים במעלת כח התפילה וקדושתה ואיך שהיא נראית בפועל, אשר היא פעולת ההתקשרות של האדם אל הבורא, והתיבות עולים מפנינו למרום כעשן המערכה לקשר את העולם אל הבורא, ובהיות ש"ה' דיבר טוב על ישראל" אין רצונו לדבר בשלילה ולתאר איך נראים תפילותינו, רק זאת רצונו לקרב אל הדעת את שגב מעלת התפילה וכוחה העילאית של שעה זו שאנו עומדים לפני ה' כדי לקבל שפע אור עליון, לעורר מ"ד ולהמשיך מ"ן, שלא יהיה כדי בזיון וקצף שהוא עומד לפני ה' ולבו בל עמו וכל מחשבות לבו נתונים להבלי העולם תחת אשר יקבל עליו ד' מיתות בית דין בקריאת שמע ובתפילה כמו שהיה המקריב קרבן מייחד דעתו ושיקיימו בו שחיטה ומיצוי הדם וכל הפעולות שנעשים בבהמה. ועל הדבר הזה צריכים לדעת את דברי הזוה"ק ("ח"א צ"ט ע"ב) "אמר רבי שמעון, נשמתו של אדם מתרה בו, ואומרת "עד שיפוח היום ונסו הצללים" וידמה בעיניך כהרף עין, בעודך בעולם הזה, "ונסו הצללים", הה"ד (איוב ח' ט') "כי צל ימינו עלי ארץ", בבקשה ממך "סוב דמה לך דודי לצב"י ע"כ, שהאדם אינו נשאר בעולם הזה לנצח, ויום אחד יפוח היום ויסתיים הכל ונסו הצללים, ואמרו בזוה"ק עוד בפרשה זו ("ח"ג י"ג ע"ב) "ושלמה מלכא אכר"ז ואמר (קהלת י"ב א') "וזכור את בוראך בימי בחורותיך עד אשר לא יבאו ימי הרעה", ועל דא, עד שיפוח היום, דבעי בר נש לאתקנא עובדו, דכד מטון יומיו לאסתלקא מן עלמא, קודשא בריך הוא תוהא עליה ואומר "ונפש כי תחטא ושמעיה קול אלה", והא אומינא לה באומאה דשמי דלא לשקרא ב"י, (פירוש והלא נשבעת בבועה בשמי שלא תשקר ב"י) ואסהדיה בה כד נחתת לעלמא, והוא עד ודאי, מכמה זמנין דאסהדיה בה לנטרא פקודי" ע"כ. לכן כל זמן שעדיין כוחו במתניו "עד אשר לא יירתק חבל הכסף" (קהלת י"ב ו') כשהוא עודנו יכול לייגע עצמו בכוונת התפילה ולאמץ כל כוחו בתיבות התפילה ובדביקות השי"ת, שרואים איך נראים הזקנים שאין כוחם עוד במותנם ואינם יכולים לשעבד כל גופם לתפילה.

ומן האמת היה על האדם קודם כניסתו לבית הכנסת להעלות על ליבו באיזה פנים ניגש הוא לעמוד לפני ה' כאשר "אין זבח ואין מנחה ונשארנו שחרחרות" ואין מכפר בעדינו ומרצה לנו לפני ה', ובאיזה פנים יכול להיכנס לעורר את זכר פעולת הקרבנות על ידי התפילה כשהוא נראה כמו שהוא נראה, אולם מה נעשה שזו העצה היחידה לנו בימינו, ולפחות יכין עצמו

לתפילה ויכניס בה כל כוחו שיהיה לו שייכות באפס מה למיצוי הנפש וטהרתה כמו שהיה חופף את הבא להקריב קרבן בפועל בבית המקדש.

חז"ל הקדושים (ברכות ו' ע"ב) מעידים על התפילה שעליה כיוון הכתוב "כרום זולת לבני אדם" שהוא דבר העומד ברומו של עולם ובני אדם מזולזלים בו, ואם אנשי כנסת הגדולה תיקנו את נוסח התפילה הזה ואת הסדר הזה שיעמוד לנו במקום קרבן, מן הראוי היה להתכונן הכנה דרבא אל התפילה ולו במעט, כמו שהיה על הבא בשערי בית המקדש להתכונן לקראת ביאתו אל המקום הקדוש, אם כי אינו דומה שפע שהיה יורד בבית המקדש לשפע שאנו זוכים אליו היום על ידי תפילתנו שהוא רק כתמצית מן השפע שהיה במקדש, עכ"ז היום עומד העולם על דבר זה ואין לנו דבר אחר לקיומו, וכמו שאמר המלאך המגיד מישירים לבית יוסף "ואין לנו עתה זולת התפילה".

וכל אדם יוכל לשער בנפשו מהי מידת קרבתו אל ה', שישים ליבו לתפילתו ויראה מה עולה במחשבתו ברגע שמתחיל "ברוך אתה ה'" בתפילת שמו"ע או בקריאת שמע, שהוא עומד לפני ה' והיה עליו לימס לפני ה' אשר אם "הרים כדונג נמסו מלפני ה'" אדם שלומד תורה על אחת כמה וכמה היה עליו להימס לפני ה', ותחת זאת יראה אלו שטותים והבלים ממלאים את מוחו ואינם מניחים לו להתפלל, משום שהמקום שהוא דבוק בו ומשועבד אליו אינו מניח לו להתנתק ולעלות אל ה', ואז יראה כי אוי לו ואוי לנפשו מה שעשה עם נפשו שאינו יכול להיכנס אל הקודש ולפעול את פעולת הקרבנות משום שהוא אחוז באחרת ר"ל.

והעצה לאדם הקרב להתפלל ומבקש לפנות לבו מהבלי העולם, שיצייר בדעתו כאילו זה עתה נסתלק מן העולם והוא עתה נשמה בלא גוף עומד לפני ה', איך שירגיש אז כשיעברו כל ימי חייו לנגד עיניו ויראה מה החליף במה, ואז ירגיש את נועם ה' כשהוא עומד לפני ה' בלא לבוש, ובאופן כה יאמר לה' "ברוך אתה ה'", ואם יכנס מחשבה השייך לגופו יגער בעצמו הלא אינני מלובש בגוף עתה כלל... כך יכול ללבוש בדמיון נפשו לבושין דגן עדין ולהתפלל לפני ה'. אמנם אם יסיים אדם ימיו ושנותיו בהאי עלמא ויעלה למעלה לעמוד לפני ה', ובימי חייו לא טעם מעודו איך הוא עמידה לפני ה', יימשכו שיעבודי העוה"ז גם על הימים שלאחר פטירתו וירדפוהו שם ולא יניחוהו לעמוד לפני ה', ובספר "מגיד משרים" גילה שזוהו מה שנקרא "כף הקלע" שהוא נזרק מתאווה אחת לחברתה, מתאווה הממון הוא נזרק לתאווה האכילה וממנו לתאווה אחרות כאשר כל אחד זועק כולה שלי, והוא נקרע בנפשו ביסורים מרים בהיות שאינו בלבוש הגוף עוד, ומבקש להתפשט מכל אלו ולעמוד לפני ה' כמו שהוא בגן עדן, ולזאת אין לנו עצה אחרת רק להתקשר אל הבורא כבר בימי חיינו, "עד שיפוח היום ונסו הצללים אלך לי אל הר המור ואל גבעת הלבונה", אשר הר המוריה הוא המקום שבו היינו מקריבים הקרבנות, וכשמתפללים ופועלים את פעולת הקרבנות מתקשרים אל הר המור, ואת זאת צריך לתפוס קודם שיפוח היום ונסו הצללים.

והתיקון הזה של תפילה במקום קרבן, שהקרבן היה מרצה ומתקן את חטאי האדם, מביא ה"חרדים" בשם האריז"ל, כי ת"ח שתורתו אומנותו ואינו יכול להתענות ולהסתגף על חטאיו כדי לכפר עליהם, מה יעשה, "אך יום אחד מן השבוע יתרחק מבני אדם, ויתבודד בינו לבין קונו, ותתקשר מחשבתו בו כאילו כבר עומד לפניו ביום הדין, וידבר לא"ל יתברך רכות כאשר ידבר העבד אל רבו והבן אל אביו", הרי זה ממש הענין האמור שע"י שישפוך נפשו לפני ה' וידבר לא"ל רכות ויתחנן אליו, יעלה לו לכפרה ולרצון לפני ה' ויפעל את פעולת הקרבן שהיה מתקן בעדו.

זהו יסוד ההתקרבות אל ה' גם בימי הגלות בהסתר פנים, אשר לזאת פתחה תורה את פרשת הקרבנות באל"ף זעירא ד"ויקרא אליו ה'", להורות כי גם בעת שאלופו של עולם הוא בהסתר פנים כמו בימינו שאין בית המקדש קיים, גם אז קורא לנו השי"ת ונותן לנו את פרשת הקרבנות כפי האמור, דאפתשטותא דמשה בכל דור ודור וקריאת ה' אליו באל"ף זעירא הוא קריאת הבורא אלינו גם בימי עקבתא דמשיחא כאשר חושך יכסה ארץ, ואפילו בחוזה ההמוראה כמו שגילה ה"מאור עיניים" בפסוק "וירא אליו ה' באלוני

ממרא", "גם כי אלך בגיא צלמות לא אירא רע כי עתה עמדי", ובפרט בימים הקדושים האלו "ימים המבורכים", אשר אי"ב "חסד לאברהם" שבכל הימים שבין פורים לפסח יוצאים מידי יום משער אחד של טומאה אל הקדושה, וגם איתא ב"קדושת לוי" ושאר ספרים הקדושים, וב"מאור עיניים" מביאו בשם האריז"ל, שבכל מועד חוזר אותו אור שהאיר אז להאיר, ובחג הפסח האיר אור ה' על ישראל במצב שהיו ערום ועריה בלי מצוות "ואראך מתבוססת בדמייד", גם היום הזה מאיר עלינו האור הזה בימים האלו הקרבים ובאים, ועולה לרצון לפני ה' הדמים שאנו מקיזים בהתאמצות לעבוד את ה' גם בימים אשר החושך מכסה ארץ, ובקרוב מאד יהיה "קול דודי דופק פתחי לי" ויתגלה האור הגנוז באתגליא בביאת משיח צדקינו בב"א.

(רעוא דרעיון פרשת ויקרא תשפ"ג)

עידן קדישין

ט' ניסן יו"ד של הרה"ק בעל "אמרי חיים" מויזניץ זי"ע. ה'אמרי חיים' זי"ע היה אש להבה כידוע, ושמעתי מפי הגה"ח רבי יהושע ווערצבארגער זצ"ל שזכה לשמש בקודש, כי בעת שהיה כורך הרצועות ומסדר את התפילין של ה'אמרי חיים' אחר שחלצם, היה תחתית הבית תפילין של ראש רותח ממש כמו שהיה מונח על התנור באופן בלתי מובן, מגודל רתיחתו בעבודת התפילה.

עוד שח לי מעשה פלא, שבעת שנלווה פעם אל ה'אמרי חיים' בלכתו ברחוב העיר, חלף על פניהם יהודי מודרני מאד ממש על גבול שמירת התורה והמצוות, ולגודל תדהמתו הבחין איך ה'אמרי חיים' רוקק ויורק לצד לאות מיאוס מן האיש, והיה זה פלא עצום בהיות דרכו של ה'אמרי חיים' לקרב כל אדם בכל מצב שהוא כידוע, והחליט לבדוק לעומק מה זה ועל מה זה, עד שנודע לו שאותו יהודי נשא אשה נכריה ר"ל.

בעת הלווייתו של הרה"ק מסאדיגורא זי"ע בתל אביב, האריכו מאד בהספדים, ובאותה עת עמד הרה"ק ה'בית ישראל' מגור על יד ה'אמרי חיים', והפטיר ה'אמרי חיים' באוני הרבי מגור, שאינו מבין בשביל מה צריך אריכות גדולה כזו בהספדים, הלא די אם יאמרו שהיה שומר הברית ואין צריך שום שבח יותר מזה, ומרגע ששמע כן ה'בית ישראל' נקשרה נפשו ב'אמרי חיים' והיו מעריצים זה את זה באופן מופלג, ובעת הלווייתו של ה'אמרי חיים' חמישה שנים קודם הסתלקותו של ה'בית ישראל', טרח ה'בית ישראל' ונסע לבני ברק להלוויה ואח"כ שוב לניחום אבלים.

אירע פעם שאינשי דלא מעלי הזמינו משטרה בעת שערך ה'אמרי חיים' את שולחנה הטהור בביהמ"ד באמרם שהוא מפריע לשנתם, כשנכנסו השוטרים לביהמ"ד, אמר להם ה'אמרי חיים' ראו כמה אנשים ישנים כאן בישבם אצל השולחם, ואתם אומרים שאני מפריע לישון...

אנפין חדתי

ושטע אתו בכנפיו לא יבדיל והקטיר אתו הכהן המזבחה על העצים אשר על האש עלה הוא אשה ריח ניחח לה' (ויקרא א' י"ז). בזוה"ק נתבאר שהכנפיים הם סוד אהבה ויראה, שאמרו דעבודת ה' בלא דחילו ורחימו לא פרחת לעילא, ואהבה ויראה הם הכנפיים להעלאת המעשים. וזה הרמז בפסוק ושטע אתו בכנפיו לא יבדיל עה"א גימ' שמע ישראל הוי"ה אלקינו הוי"ה אחד, והמשך הפסוק והקטיר אתו הכהן המזבחה על העצים אשר על האש עלה הוא אשה ריח ניחח להוי"ה עולה גימ' מספר העשר ספירות כתר חכמה בינה חסד גבורה תפארת נצח הוד יסוד מלכות עם כללות העשר והכולל, להורות שאם אינו מבדיל ואינו מפריד בין אהבה ויראה חלילה רק עובד את ה' בשני המידות יחדיו כראוי, אזי מעלה את כל העשר ספירות בעבודתו ומאירים עליו "אשה ריח ניחח לה".

נדבת ידידינו הרה"ח ר' עזריאל בורזקובסקי שליט"א, לרגל השמחה השרויה במעונו באירוסיתו בתו הכלה שתחי' למז"ט עם החתן אברהם פנחס נ"ו בן הר"ר יוסף מאיר שפיץ שליט"א.